

Prawa rodzinne

1. Wstęp

Cieszymy się, że możemy zaproponować Państwu nasz e-informator prawny na temat prawa rodzinnego.

W środku znajdziecie Państwo informację na temat kwestii ustalania ojcostwa, ustaenia macierzyństwa, zaprzeczenia macierzyństwa. Ponadto przygotowaliśmy dla Państwa wzory pism z zakresu prawa cywilnego, które mogą Państwo wykorzystać na własny użytek.

Życzymy miłej lektury.

2. Ustalenie ojcostwa

W przepisach prawa rodzinnego możemy znaleźć mnóstwo regulacji, które na pierwszy rzut oka mogą zdawać się niepotrzebne. Nic bardziej mylnego. Przedstawimy kilka ciekawych instytucji związanych z pochodzeniem dziecka.

Zgodnie z art. 72 Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego (KRO) jeżeli nie zachodzi domniemanie, że ojcem dziecka jest mąż jego matki, albo gdy domniemanie takie zostało obalone, ustalenie ojcostwa może nastąpić albo przez uznanie ojcostwa albo na mocy orzeczenia sądu.

Jeżeli dziecko urodziło się w czasie trwania małżeństwa albo przed upływem trzystu dni od jego ustania lub unieważnienia, domniemywa się, że pochodzi ono od męża matki. Domniemania tego nie stosuje się, jeżeli dziecko urodziło się po upływie trzystu dni od orzeczenia separacji (art. 62 KRO).

Podsumowując, jeżeli dziecko rodzi się w trakcie małżeństwa lub w okresie 300 dni od jego ustania mamy domniemanie prawne, że ojcem dziecka jest

mąż matki. W przypadku gdy kobieta nie jest mężatką lub zakończyła się sprawa o zaprzeczenia ojcostwa możemy ustalić ojcostwo wytaczając sprawę ojcu dziecka lub wspomniany ojciec dziecka sam może uznać swoje dziecko składając stosowne oświadczenie przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

W wyjątkowych sytuacjach wspomniane oświadczenie ojciec dziecka może złożyć przed notariuszem czy urzędnikiem. Zgodnie z art. 84 KRO powództwo o ustalenie ojcostwa może wytoczyć dziecko, jego matka oraz domniemany ojciec dziecka. Matka oraz ojciec dziecka może wystąpić z takim żądaniem nie później niż do osiągnięcia przez dziecko pełnoletności. Dziecko lub matka wytacza powództwo o ustalenie ojcostwa przeciwko domniemanemu ojcu dziecka. W przypadku gdy ojciec nie żyje przeciwko kuratorowi ustanowionemu przez sąd opiekuńczy. Z kolei domniemany ojciec dziecka wytacza powództwo o ustalenie ojcostwa przeciwko dziecku i matce. Gdy matka nie żyje przeciwko dziecku. W przypadku gdyby po wytoczeniu powództwa (gdzie dziecko było powodem) dziecko zmarło - ustalenia ojcostwa mogą żądać jego zstępni tj. jego potomkowie.

2. Ustalenie macierzyństwa

Jeżeli rodzice dziecka nie są znani lub została przeprowadzona sprawa o zaprzeczenie macierzyństwa można żądać ustalenia macierzyństwa. Powództwo o ustalenie macierzyństwa wytacza dziecko przeciwko matce, a jeżeli matka nie żyje - przeciwko kuratorowi ustanowionemu przez sąd opiekuńczy (art. 6110 § 2 KRO).

Matka wytacza powództwo o ustalenie macierzyństwa przeciwko dziecku; nie może ona jednak wytoczyć powództwa o ustalenie macierzyństwa po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności (art. 6111 KRO). Powództwo o ustalenie macierzyństwa może wytoczyć także prokurator, jeżeli wymaga tego dobro dziecka lub ochrona interesu społecznego. W sprawie o ustalenie macierzyństwa sprawy nie może wytoczyć mężczyzna, którego dotyczy domniemanie pochodzenia dziecka od męża matki. W myśl art. 456¹ § 1 Kodeksu Postępowania Cywilnego (KPC), w takiej sprawie przewodniczący zawiadamia owego

mężczyznę o toczącym się procesie, doręczając mu odpis pozwu. Sprawa jest rozpoznawana przez sąd rejonowy właściwy dla miejsca zamieszkania pozwanego. Pozew musi odpowiadać wszelkim wymogom wynikającym z KPC. Strona wnosząca pozew nie ma obowiązku uiszczenia kosztów sądowych.

3. Ustalenie macierzyństwa

Pozew o zaprzeczenie macierzyństwa powinien odpowiadać ogólnym warunkom pierwszego pisma procesowego w sprawie oraz szczególnym warunkom przewidzianym dla pozwu. Sędem właściwym rzeczowo do rozpoznania sprawy o zaprzeczenie macierzyństwa jest sąd rejonowy. Sędem właściwym miejscowo jest sąd I instancji, w którego okręgu pozwany ma miejsce zamieszkania. Jeżeli pozwany nie ma miejsca zamieszkania w Polsce, właściwy miejscowo jest sąd według miejsca pobytu pozwanego w Polsce, a gdy nie jest ono znane lub nie leży w Polsce - według ostatniego miejsca zamieszkania w Polsce. W przypadku gdy brak jest podstaw do wytoczenia powództwa według przepisów tu powołanych, powództwo o zaprzeczenie macierzyństwa wytacza się wyłącznie

przed sąd miejsca zamieszkania powoda.

Powództwo o zaprzeczenie macierzyństwa dziecko wytacza wyłącznie przeciwko kobiecie wpisanej w akcie urodzenia dziecka jako jego matka, a jeżeli kobieta ta nie żyje - przeciwko kuratorowi ustanowionemu przez sąd opiekuńczy. Dziecko może wytoczyć powództwo o zaprzeczenie macierzyństwa w ciągu trzech lat od osiągnięcia pełnoletności. Matka wytacza powództwo przeciwko kobiecie wpisanej w akcie urodzenia dziecka jako jego matka i przeciwko dziecku, a jeżeli kobieta ta nie żyje - przeciwko dziecku. Kobieta wpisana w akcie urodzenia dziecka jako jego matka wytacza powództwo przeciwko dziecku. Matka albo kobieta, o której tu mowa, może wytoczyć powództwo o zaprzeczenie macierzyństwa w ciągu sześciu miesięcy od dnia sporządzenia aktu urodzenia dziecka. Mężczyzna, którego ojcostwo zostało ustalone z uwzględnieniem macierzyństwa kobiety wpisanej w akcie urodzenia dziecka jako jego matka, wytacza powództwo przeciwko dziecku i tej kobiecie, a jeżeli ona nie żyje - przeciwko dziecku. Jest regułą, że ów mężczyzna może wytoczyć powództwo o zaprzeczenie macierzyństwa w ciągu

sześciu miesięcy od dnia, w którym dowiedział się, że kobieta wpisana w akcie urodzenia dziecka nie jest matką dziecka, nie później jednak niż do osiągnięcia przez dziecko pełnoletności. Powództwo o zaprzeczenie macierzyństwa może wytoczyć także prokurator, jeżeli wymaga tego dobro dziecka lub ochrona interesu społecznego; wytoczenie przez prokuratora takiego powództwa nie jest dopuszczalne po śmierci dziecka.

W myśl art. 456¹ § 2 KPC, w sprawie o zaprzeczenie macierzyństwa przewodniczący zawiadamia o toczącym się procesie mężczyznę, którego ojcostwa dotyczy wynik postępowania, doręczając mu odpis pozwu. W sprawie o zaprzeczenie macierzyństwa matka oraz ojciec dziecka mają zdolność procesową także wtedy, gdy są ograniczeni w zdolności do czynności prawnych, jeżeli ukończyli szesnaście lat. Sprawa o zaprzeczenie macierzyństwa podlega rozpoznaniu w trybie odrębnego postępowania procesowego przewidzianego dla spraw ze stosunków między rodzicami a dziećmi. W takiej sprawie odpis pozwu doręcza się prokuratorowi i zawiadamia się go o terminach rozprawy. Powoduje to obowiązek

obowiązek dołączenia do pozwu o zaprzeczenie ojcostwa dodatkowego odpisu pozwu i załączników dla prokuratora. Skoro w sprawie o zaprzeczenie macierzyństwa przewodniczący zawiadamia o toczącym się procesie mężczyznę, którego ojcostwa dotyczy wynik postępowania, doręczając mu odpis pozwu, to w takim wypadku istnieje obowiązek dołączenia do pozwu dodatkowego odpisu pozwu i załączników.

Przykładowe pismo procesowe - pozew o ustalenie ojcostwa i alimenty

.....[miejsowość], dnia ..... [data]

Do Sądu Rejonowego w .....

III Wydział Rodzinny i Nieletnich

Powódka:.....

zam. w ..... (kod pocztowy .....

ul. .... Nr .....

Nr PESEL .....

Pozwany:.....

zam. w ..... (kod pocztowy .....

ul. .... Nr .....

Nr PESEL .....

Pozew o ustalenie ojcostwa i alimenty

Działając w imieniu własnym, wnoszę o:

- 1) ustalenie, że pozwany ..... ur. .... r., zam. .... jest ojcem małoletniej ..... ur. dnia 6.10.2019 r. w ....., której akt urodzenia o numerze AD ..... został sporządzony w USC w .....
- 2) nadanie dziecku nazwiska pozwanego;
- 3) orzeczenie, że pozwanemu będzie/nie będzie przysługiwała władza rodzicielska nad małoletnim(-ą) .....
- 4) zasądzenie od pozwanego ..... na rzecz małoletniej ..... tytułem alimentów kwoty ..... zł miesięcznie, płatnej do rąk matki małoletniej ..... do 10-go dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat;
- 5) zabezpieczenie powództwa poprzez zobowiązanie pozwanego ..... do zapłaty ..... tytułem alimentów kwoty ..... zł miesięcznie, płatnej do rąk matki małoletniej ..... do 10-go dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat;
- 6) zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty ..... zł. tytułem wyprawki;
- 7) zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

- 8) nadanie wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności w zakresie postanowienia o alimentach oraz wyprawce.
- 9) zasądzenie ze skarbu państwa kosztów zastępstwa procesowego udzielonego z urzędu, które nie zostały opłacone w całości ani w części, według norm prawem przepianych.
- 10) dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadków :
  - a) .....zam. ....
  - b) ..... zam. ....

Celem wykazania faktu obcowania pozwanego z powódką, ojcostwa pozwanego, możliwości finansowych i zarobkowych pozwanego, potrzeb małoletniego dziecka stron postępowania.

Uzasadnienie

Powódkę oraz pozwanego łączył nieformalny związek.

Pozwany wiedział o ciąży powódki i nie przeczył swemu ojcostwu. W okresie ciąży łożył na powódkę przekazując jej kwoty rzędu ..... miesięcznie.

Pozwany bywał w domu rodzinnym powódki, powódka odwiedzała również dom rodzinny pozwanego.

Strony stanowiły parę od ..... lat.

Wszyscy członkowie rodziny byli tego świadomi.

Dowód: Zeznania świadków.

Z dniem narodzin wspólnego małoletniego dziecka pozwany wyjechał za granicę. Nie chce dobrowolnie uznać dziecka. Nie łoży na jego potrzeby. Nie interesuje się nim. Powódka wielokrotnie próbowała wyjaśnić motywy jego postępowania, prosiła o uznanie ojcostwa. Niestety pozwany konsekwentnie odmawia. Mało tego – nie chce podać powódce swojego obecnego adresu zamieszkania za granicą.

W związku z powyższym za celowe należy uznać wyznaczenie kuratora dla osoby nieznannej z miejsca pobytu ..... w osobie .....

W związku z powyższym powództwo należy uznać za zasadne.

.....

(podpis)

Załączniki:

- odpis pozwu wraz z załącznikami.

Przykładowe pismo procesowe - pozew ustalenie macierzyństwa

.....[miejsowość], dnia ..... [data]

Sąd Rejonowy w .....
III Wydział Rodzinny i Nieletnich

Powódka: .....
zam. w ..... (kod pocztowy .....)
ul. .... Nr .....
Nr PESEL .....

Pozwana: .....
zam. w ..... (kod pocztowy .....)
ul. .... Nr .....

Pozew o ustalenie macierzyństwa

Wnoszę o:

- 1) ustalenie, że powódka ....., nazwisko rodowe ....., urodzona w dniu ..... r. w ....., jest córką pozwanej ....., urodzonej w dniu ..... r. w .....
- 2) zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu według norm przepisanych.

Równocześnie wnoszę o:

- 3) wezwanie na rozprawę świadków:
  - a) ....., zam. w ..... (kod pocztowy .....), ul. ...., Nr .....
  - b) ....., zam. w ..... (kod pocztowy .....), ul. ...., Nr .....

Uzasadnienie

Prawomocnym wyrokiem tegoż Sądu Rejonowego z dnia ..... r. (sygn. akt III R C .....) ustalono, że powódka ..... (wówczas nosząca nazwisko rodowe .....) nie jest córką świadka ..... – wskazanej wyżej w pkt 3 lit. a.

Dowód:

- 1) wyrok znajdujący się w aktach Sądu Rejonowego w..... oznaczonych sygnaturą III R C .....
- 2) odpis zupełny aktu urodzenia powódki.

Przykładowe pismo procesowe - pozew o zaprzeczenie macierzyństwa

.....[miejsowość], dnia ..... [data]

Sąd Rejonowy w .....

III Wydział Rodzinny i Nieletnich

Powód: .....
zam. w ..... (kod pocztowy .....)
ul. .... Nr .....
Nr PESEL .....

Pozwane:
1. małoletnia .....
zam. w ..... (kod pocztowy .....)
ul. .... Nr .....
2. ....
zam. w ..... (kod pocztowy .....)
ul. .... Nr .....

Pozew o zaprzeczenie macierzyństwa

Wnoszę o:

- 1) ustalenie, że małoletnia pozwana ....., urodzona w dniu ..... r. w ....., nie jest córką pozwanej ....., urodzonej w dniu ..... r. w .....
- 2) zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

Równocześnie wnoszę o:

- 3) wezwanie na rozprawę świadków:
  - a) ....., zam. w ..... (kod pocztowy.....), ul....., Nr .....
  - b) ....., zam. w ..... (kod pocztowy .....), ul. ...., Nr .....

Uzasadnienie

Wyrokiem tegoż Sądu z dnia ..... r. (sygn. akt III R C .....) ustalono, że powód ..... jest ojcem małoletniej pozwanej ....., zam. w ..... (kod pocztowy .....), ul. ...., Nr ....., córki pozwanej ....., Tymże wyrokiem nadano małoletniej pozwanej nazwisko powoda. Wyrok ten jest prawomocny.

Dowód: wyrok znajdujący się w aktach Sądu Rejonowego w oznaczonych sygnaturą III R C .....

W akcie urodzenia małoletniej pozwanej ..... jest wpisana jako jej matka pozwana .....

Dowód: odpis zupełny aktu urodzenia małoletniej pozwanej.

Po uprawomocnieniu się tego wyroku powód dowiedział się, że małoletnia pozwana ..... nie jest córką pozwanej ..... Okazało się bowiem, że w dniu, w którym urodziła dziecko pozwana, urodziła dziecko również świadek ..... – wskazana wyżej w pkt. 3 lit. a. Następnego dnia po urodzeniu dziecka pozwanej ....., będącej w określonym stanie psychicznym (poporodowym), wydawało się, iż małoletnia pozwana jest bardziej podobna do powoda niż dziewczynka, którą ona urodziła (pозwanej ..... zależało na zatajeniu tego, że powód nie jest ojcem dziecka, które urodziła). To spowodowało, że pozwana zamieniła dziewczynki (małoletnia pozwana jest więc córką świadka .....

Już podczas pobytu w szpitalu świadek ..... – wskazana wyżej w pkt. 3 lit. a – miała wątpliwości co do tego, czy dziewczynka (również o imieniu .....), którą traktowano jako jej dziecko, istotnie jest jej dzieckiem. Swoimi wątpliwościami podzieliła się ona z położną ..... – wskazaną wyżej w pkt 3 lit. b. Ta jednak stanowczo wykluczyła możliwość zamiany dziewczynek.

Gdy w również toczącej się przed tutejszym Sądem sprawie z powództwa świadka ..... – podanej wyżej w pkt 3 lit. a (sygn. akt III R C .....) okazało się, że na podstawie dowodu z badań DNA wykluczono ojcostwo mężczyzny, który jako jedyny współżył cieleśnie z tymże świadkiem w okresie koncepcyjnym przed urodzeniem przez nią córki, świadek ..... – wskazana wyżej w pkt 3 lit. a – odwiedziła pozwaną ..... Powiedziała jej, że znajduje się w tragicznej sytuacji, ponieważ jej córka jest w szpitalu, i to w stanie agonalnym. Pozwana ..... rozplakała się i ujawniła fakty tu przedstawione.

Dowód:

- 1) zeznanie świadka .....
- 2) zeznanie świadka .....
- 3) sprawozdanie o wynikach badań DNA wraz z opinią, znajdujące się w aktach Sądu Rejonowego w ..... oznaczonych sygnaturą .....
- 4) przesłuchanie powoda i pozwanej .....

Wobec powyższego żądanie powoda jest konieczne i uzasadnione.

.....

(podpis)

Załączniki:

- odpis zupełny aktu urodzenia małoletniej pozwanej,
- trzy odpisy pozwu i trzy kserokopie załącznika.

Nazwa zadania publicznego

Fundacja "Inicjatywa Kobiet Aktywnych w ramach umowy z Powiatem Piskim realizuje zadanie publiczne:

"Prowadzenie na terenie powiatu piskiego w 2022 r. punktu przeznaczonego na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego"

finansowane z budżetu państwa.

POWIAT PISKI

Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej i obywatelskiej

Fundacja "Inicjatywa Kobiet Aktywnych" prowadzi w 2022 roku osiemnaście punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i obywatelskiej na terenie Olsztyna i powiatu olsztyńskiego, powiatu szczycieńskiego, powiatu braniewskiego, powiatu agustowskiego, powiatu lidzbarskiego, powiatu piskiego, powiatu ciechanowskiego, powiatu przasnyskiego, powiatu ostrowskiego, powiatu łęczyckiego, powiatu płońskiego, powiatu kamieńskiego, powiatu choszczeńskiego.

Skorzystać z nieodpłatnej porady może każda osoba, która złoży oświadczenie, że nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej.

Więcej informacji na stronie: www.fika.org.pl

Zadania publiczne są finansowane z budżetu państwa ze środków otrzymanych od powiatów